

CYNGOR SIR YNYS MÔN

Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	23 Ionawr 2024
Pwnc:	Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol Dibreswyl yn y Gymuned – Ffioedd a Thaliadau 2024/25
Aelod(au) Portffolio:	Cynghorydd Alun Roberts
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr:	Arwel Wyn Owen
Awdur yr Adroddiad: Ffôn: E-bost:	Carwyn Edwards, Rheolwr Cyllid 01248 752699 CarwynEdwards@ynysmon.llyw.cymru
Aelodau Lleol:	Pob Aelod

A – Argymhelliad / Argymhellion a Rheswm / Rhesymau

Argymhelliad

Codi'r uchafswm a ganiateir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer gwasanaethau gofal cartref a chynyddu'r swm a godir am wasanaethau eraill fel yr amlinellir yn y crynodeb isod. Mae'r argymhellion wedi'u crynhoi ar ddiwedd yr adran hon (A1 – A9).

1. Cefndir

Mae'n arferol adolygu'r taliadau mewn perthynas â gwasanaethau gofal cartref bob blwyddyn i gyd-fynd ag adolygiad y Llywodraeth Ganolog o lefelau budd-daliadau a phensiynau.

Mae'r adroddiad hwn yn nodi'r ffioedd a thaliadau a godir am ofal cymdeithasol dibreswyl yn y gymuned ar gyfer 2024/25, yn unol â Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.

2. Gwasanaethau Gofal Cartref:

Taliadau Gofal Cartref 2024/25

Rydym yn disgwyl i Lywodraeth Cymru gadarnhau uchafswm y taliad, yn unol â'r ddeddfwriaeth. Byddwn yn codi tâl hyd at yr uchafswm a ganiateir gan Lywodraeth Cymru.

3. Taliadau Teleofal

Mae gwasanaethau Teleofal yn cefnogi pobl i fyw'n annibynnol yn y cartref drwy ddarparu cymorth ac ymateb 24 awr o'r dydd, 7 diwrnod o'r wythnos, drwy wasanaeth monitro o bell trwy linell ffôn. Mae modd gosod synwryddion ychwanegol i helpu i adnabod risgiau amlwg e.e. codymau, gwres, dŵr ayb.

Rhaid ystyried y ffactorau canlynol wrth bennu tâl teg am y gwasanaeth Teleofal:-

- Cyfraniad yr Awdurdod Lleol i'r Gwasanaeth Monitro Galw Gofal Rhanbarthol;
- Taliadau cynnal a chadw;
- Costau offer Teleofal;
- Costau Cyllid a Gweinyddiaeth;
- Costau gosod;
- Costau ailgylchu offer;
- Costau archwiliadau gweledol lechyd a Diogelwch ddwywaith y flwyddyn;

- Effaith ar fusnes cyfredol;
- Trawsnewid a moderneiddio gan ddefnyddio cymorthyddion technolegol.

Rydym wrthi'n newid o system Analog i system Ddigidol ar hyn o bryd, a rhagwelir y bydd pob defnyddiwr gwasanaeth wedi trosglwyddo i'r plattform Digidol erbyn 1 Ebrill 2025. Yn sgil y newid hwn, cadarnhawn ein bod ni'n cynnig un gyfradd ffioedd am wasanaeth Teleofa ar y raddfa digidol, yn hytrach na gwahaniaethu rhwng gwasanaeth analog a digidol o fis Ebrill 2024 ymlaen. Byddwn yn cadw'r pecynnau Haen 1 a Haen 2 yn 2024/25. Bydd y rheiny sydd eisoes wedi symud i'r system ddigidol yn gweld cynnydd o 5% yn y ffi, ond bydd y rheiny sydd yn dal i ddefnyddio'r system analog yn gweld cynnydd uwch o fis Ebrill 2024 ymlaen i adlewyrchu'r costau caledwedd uwch.

Tabl A - Taliadau Teleofal Arfaethedig ar gyfer 2024/25

Haen 1 Offer Digidol, gwasanaeth a chynnal a chadw (uned, larwm gwddf a larwm mwg)	Bydd pawb yn talu £75.14 y chwarter. (£5.78 yr wythnos)
Haen 2 Offer Digidol, gwasanaeth, monitro a chynnal a chadw (offer heblaw uned, larwm gwddf a larwm mwg)	Bydd pawb yn talu £149.63 y chwarter. (£11.51 yr wythnos)

Tabl B – Taliadau Teleofal Blynnyddol ar gyfer 2024/25

	2023/24	2024/2025 Taliadau Arfaethedig
Gwasanaeth a Chynnal a Chadw	£133.18	£140.00
Gwasanaethau yn unig	£86.08	£90.00
Costau Gosod Unwaith ac am Byth	£53.25	£56.00

4. Taliadau Uniongyrchol

Mae Taliadau Uniongyrchol yn galluogi unigolion i brynu drostynt eu hunain y gwasanaethau y byddai'r Awdurdod Lleol wedi eu darparu ar eu cyfer fel arall. Mae Taliadau Uniongyrchol yn cefnogi byw'n annibynnol drwy alluogi unigolion i wneud eu penderfyniadau eu hunain a bod â rheolaeth dros eu bywydau eu hunain. Yng Nghymru, mae'r Cynllun wedi cael ei ymestyn yn raddol i gynnwys:-

- Pobl Hŷn;
- Gofalwyr;
- Rhieni Plant ag Anableddau;
- Oedolion ag Anableddau.

Pennwyd cyfradd Taliadau Uniongyrchol o £14.50 yr awr ar gyfer 2023/24. O ganlyniad i gynydd yn y Cyflog Byw Gwirioneddol, rydym yn cynnig codi'r ffi i £15.95 yr awr yn 2024/25.

Micro Ofalwyr

Oherwydd heriau recriwtio hirdymor ym maes gwasanaethau gofal cartref, mae'r Adran yn hyrwyddo cyfradd newydd i geisio recriwtio micro ofalwyr. Bydd y ddarpariaeth yn debyg i gynlluniau sydd eisoes ar y gweill mewn awdurdodau lleol eraill. Er mwyn bod yn gymwys, bydd rhaid i ymgeiswyr fodloni'r safonau sydd wedi'u gosod gan yr awdurdod lleol a chydymffurfio â gofynion cofrestru AGC. O dan y ddeddfwriaeth bresennol, caniateir i ficro ofalwyr ofalu am hyd at 3 unigolyn a byddant yn gweithredu fel gweithwyr hunangyflogedig. I gydnabod y gofynion ychwanegol, mae'r raddfa fymryn yn uwch na'r raddfa ar gyfer Taliadau Uniongyrchol ond yn is na'r gost fesul uned a godir gan ddarparwyr annibynnol ar Ynys Môn. Y bwriad yw ceisio denu darpariaeth newydd o fewn y sector a chynyddu'r opsiynau sydd ar gael yn y gymuned. Rydym yn cynnig cyfradd o £17.00 yr awr ar gyfer Micro Ofalwyr.

Moderneiddio'r Cynllun Bathodyn Glas yng Nghymru

Argymhellir codi tâl o £10 am bob bathodyn mewn perthynas â bathodynnau sefydliadol a bathodynnau newydd (yn lle rhai a gollwyd neu a gafodd eu dwyn) yn 2024/25.

Prynu Gwasanaethau Gofal Dydd mewn Cartrefi Gofal Preswyl Annibynnol

Y taliad am brynu gwasanaethau dydd yn 2023/24 oedd £41.55. Rydym yn cynnig cynyddu'r ffi ar gyfer 2024/25 i £44.33 y dydd. Bydd y cynnydd hwn o gymorth i sicrhau cynaliadwyedd a pharhad gwasanaethau gofal dydd a brynir gan gartrefi gofal preswyl annibynnol, ac er mwyn cwrdd ag anghenon unigol y defnyddwyr gwasanaeth.

Ffioedd Gofal Cartref

Ar hyn o bryd, mae'r gwasanaeth Gofal Cymdeithasol Oedolion yn comisiynu gofal cartref gan y sectorau annibynnol yn dilyn ymarfer tendro yn 2023. Mae amodau'r contract yn nodi bod rhaid i ni ddarparu ar gyfer cynnydd statudol mewn deddfwriaeth, sydd gyfystyr â chynnydd o £1.72 yr awr o ganlyniad i gynnydd yn y Cyflog Byw Gwirioneddol yn 2024/25.

Prydau mewn Gwasanaethau Dydd

Ar gyfer 2024/25, rydym yn argymhell cynnydd o 5% ar y ffioedd (wedi'i dalgrynnu i fyny i'r £0.05 agosaf).

Tabl C – Costau Prydau mewn Gwasanaethau Dydd ar gyfer 2024/25

	2023/24	2024/25 Taliadau Arfaethedig
Prydau mewn Gwasanaethau Dydd i Oedolion (ac eithrio pobl ag anableddau dysgu)	£7.25	£7.65
Byrbryd ganol dydd mewn Gwasanaethau Dydd i bobl ag anableddau dysgu	£3.05	£3.25
Lluniaeth arall (te / coffi / teisen) yn y Gwasanaethau Dydd	£1.70	£1.80

Argymhellion

Gofynnir i'r Pwyllgor Gwaith gymeradwyo'r canlynol:-

A1 Codi'r uchafswm a ganiateir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer gwasanaethau gofal cartref.

A2 Y taliadau ar gyfer gwasanaethau Teleofal, fel yr amlinellir yn Nhabl A.
Haen 1 – bydd pawb yn talu **£75.14** y chwarter.
Haen 2 – bydd pawb yn talu **£149.63** y chwarter.

A3 Y Taliadau Teleofal Blynyddol, fel yr amlinellir yn Nhabl B.
Gwasanaethau a Chynnal a Chadw **£140.00**
Gwasanaethau'n unig **£90.00**
Costau gosod unwaith ac am byth **£56.00**

A4 Cyfradd o **£15.95 yr awr** ar gyfer Taliadau Uniongyrchol.

A5 Gweithredu tâl o **£17.00 yr awr** ar gyfer Micro Ofalwyr.

A6 Cadw'r taliad o **£10.00** ar gyfer gweinyddu ceisiadau am Fathodynau Glas a darparu bathodynau newydd fel yr amlinellwyd.

A7 Cynnydd o 6.7%, i **£44.33 y dydd**, yn y ffi ar gyfer prynu gwasanaethau gofal dydd mewn cartrefi preswyl annibynnol.

A8 Cynnydd o **£1.72 yr awr** mewn ffioedd Gofal Cartref i gydymffurfio â deddfwriaeth newydd.

A9 Taliadau am Brydau mewn Gwasanaethau Dydd, fel yr amlinellir yn Nhabl C.
Prydau mewn Gwasanaethau Dydd i oedolion (ac eithrio pobl ag anableddau dysgu) - **£7.65**
Byrbryd ganol dydd mewn Gwasanaethau Dydd ar gyfer pobl ag anableddau dysgu - **£3.25**
Lluniaeth arall (te / coffi / teisen) mewn Gwasanaethau Dydd - **£1.80**

B –Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod a/neu ddewis yr opsiwn hwn?

Mae'r opsiynau a nodir yn gyson â dull cyffredinol y Cyngor o weithredu mewn perthynas â ffioedd a thaliadau mewn blynyddoedd blaenorol.

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Mae gan benderfyniadau ar ffioedd a thaliadau oblygiadau ariannol i gyllideb yr Awdurdod Lleol o ran incwm a dderbynnir a fforddiadwyedd taliadau a wneir yn yr hinsawdd ariannol sydd ohoni.

CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â pholisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydi

D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Ydi

Dd – Asesu'r effaith bosib (os yw'n berthnasol):		
1	Sut mae'r penderfyniad hwn yn cael effaith ar anghenion hir dymor yr Ynys?	Amherthnasol
2	A yw hwn yn benderfyniad y rhagwelir y bydd yn atal costau / dibyniaethau ar yr Awdurdod yn y dyfodol? Os felly, sut?	Na
3	A ydym wedi bod yn gweithio ar y cyd â sefydliadau eraill i wneud y penderfyniad hwn? Os felly, rhowch wybod gyda phwy.	Rydym wedi ymgynghori ag Awdurdodau Lleol eraill yn y rhanbarth fel rhan o'r broses pennu ffioedd.
4	A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae rhan wrth ddrafftio'r ffordd hon ymlaen, gan gynnwys y rhai y mae'r penderfyniad yn effeithio'n uniongyrchol arnynt? Eglurwch sut.	Amherthnasol
5	Nodwch unrhyw effaith bosibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.	Disgwylir cynnydd o 6.7% ym mudd-daliadau'r Adran Gwaith a Phensiynau (AGP) o fis Ebrill 2024, a disgwylir cynnydd o 8.5% yn y pensiwn safonol a phensiwn newydd y wladwriaeth o fis Ebrill 2024. Mae'r cynnydd arfaethedig yn is na'r cynnydd ganiateir oherwydd chwyddiant gan yr AGP ar gyfer budd-daliadau gwladol. Ni wyddys hyd yma a ydi Llywodraeth Cymru'n debygol o gynyddu'r cap ar ffioedd Gofal Cartref ai peidio, felly, ni allwn asesu effaith lawn unrhyw gynnydd, fodd bynnag, mae'r swm a godir yn dibynnu ar brawf modd.
6	Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch unrhyw effaith bosibl y byddai'r penderfyniad yn ei gael ar y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.	Fel uchod, mae'r cynnydd oherwydd chwyddiant a argymhellir yn y papur hwn ar gyfer gwasanaethau tebyg wrth debyg yn is na'r cynnydd o 6.7% ar gyfer chwyddiant mewn budd-daliadau gwladol, yn gynnwys Credyd Cynhwysol, a'r cynnydd o 8.5% ar gyfer Pensiwn Gwladol. Fodd bynnag, mae'r symudiad statudol o lwyfannau Analog i Ddigidol ar gyfer gwasanaethau Teleofal gyfystyr â chynnydd o 34.4%, a bydd yn cael effaith uniongyrchol ar y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol. Mae hwn yn wasanaeth dewisol, ac mae'r oedolion mwyaf bregus yn cael eu cyllido drwy ofal iechyd parhaus (CHC). Nid yw unigolion wedi'u clymu i gontract a gallant ddewis canslo'r gwasanaeth ar unrhyw adeg
7	Nodwch unrhyw effaith bosibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.	Dim effaith ar y Gymraeg.

E - Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?		Beth oedd eu sylwadau?
1	Prif Weithredwr / Tîm Arweinyddiaeth (TA) (gorfodol)	
2	Cyllid / Swyddog Adran 151 (gorfodol)	
3	Cyfreithiol Swyddog Monitro (gorfodol)	
4	Adnoddau Dynol (AD)	Amherthnasol
5	Eiddo	Amherthnasol
6	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)	Amherthnasol
7	Sgriwtini	Amherthnasol
8	Aelodau Lleol	Amherthnasol
9	Unrhyw gyrff allanol / arall/eraill	Amherthnasol
F - Atodiadau:		
Dim		
FF - Papurau cefndir (cysylltwch ag awdur yr adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):		
Dim		